

ЗБІРНИК

НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

ФАКУЛЬТЕТ ТОВАРОЗНАВСТВА,
ТОРГІВЛІ ТА МАРКЕТИНГУ

ФАКУЛЬТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ,
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА
ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Частина 1

Полтава
2018

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

**ФАКУЛЬТЕТ ТОВАРОЗНАВСТВА,
ТОРГІВЛІ ТА МАРКЕТИНГУ**

**ФАКУЛЬТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ,
ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА
ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ**

Частина 1

**ПОЛТАВА
ПУЕТ
2018**

Друкується відповідно до наказу по університету № 186-Н від 03 вересня 2018 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **С. В. Гаркуша**, д. т. н., професор, проректор з наукової роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальні редактори:

А. С. Ткаченко, к. т. н., декан факультету товарознавства, торгівлі та маркетингу ПУЕТ;

В. О. Скрипник, д. т. н., доцент, декан факультету харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

Г. О. Бірта, д. с.-г. н., професор (за спеціальністю Підприємництво, торгівля та біржова діяльність), завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ;

П. Ю. Балабан, к. е. н., професор (за спеціальністю Товарознавство та комерційна діяльність), завідувач кафедри комерційної діяльності та підприємництва ПУЕТ;

Н. В. Карпенко, д. е. н., професор (за спеціальністю Маркетинг), завідувач кафедри маркетингу ПУЕТ;

Г. П. Хомич, д. т. н., професор (за спеціальністю Харчові технології), завідувач кафедри технології харчових виробництв і ресторанного господарства ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор (за спеціальністю Готельно-ресторанна справа), завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор (за спеціальністю Освітні, педагогічні науки), завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Факультет товарознавства, торгівлі та маркетингу. Факультет харчових технологій, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу : у 2 ч. – Полтава : ПУЕТ, 2018. – Ч. 1. – 297 с.

ISBN 978-966-184-326-3

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів: спеціальності Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітні програми «Товарознавство і комерційна діяльність»; «Товарознавство та експертиза в митній справі»; спеціальності Маркетинг освітня програма «Маркетинг»; спеціальності Харчові технології освітні програми «Технології зберігання, консервування та переробки м'яса», «Технології в ресторанному господарстві»; спеціальності Готельно-ресторанна справа освітні програми «Курортна справа», «Готельно-ресторанна справа»; спеціальності Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи».

УДК [339.1+658.8+664+338.48](082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.
Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено*

ISBN 978-966-184-326-3

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2018

ЗМІСТ

ЧАСТИНА 1

ФАКУЛЬТЕТ ТОВАРОЗНАВСТВА, ТОРГІВЛІ ТА МАРКЕТИНГУ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Освітня програма «Товарознавство та експертиза в митній справі»

<i>Бабич Б.В.</i> Аналіз ринку шоколаду та кондитерських виробів в Україні	11
<i>Дудка В. Ю.</i> Ідентифікація виробів із золота	16
<i>Дяченко В. С.</i> Ультрафіолетові лампи для установок бактерицидного знезараження	21
<i>Демченко В. О.</i> Сучасний стан та тенденції розвитку ювелірного ринку в Україні.....	26
<i>Забелова К. Ю.</i> Порівняльне дослідження світлотехнічних параметрів сучасних джерел світла для головних фар автомобіля	32
<i>Кондратюк І. В.</i> Політетрафторитилен – полімер нового покоління.....	36
<i>Кгаєвський Д. М.</i> Інфрачервоні панелі для обігріву побутових приміщень	42
<i>Мироненко В. В.</i> Килими та килимові вироби на сучасному ринку України	49
<i>Патик В. Г.</i> Виявлення споживчих переваг, що визначають ситуацію на ринку макаронних виробів	52
<i>Синенко Є. П.</i> Синтетичні мийні засоби на сучасному ринку України.....	58
<i>Школяр Т. В.</i> Сучасні тенденції розвитку України на світовому ринку зерна.....	62
<i>Шевчук Я. В.</i> Дослідження фотобіологічної безпечності ламп для засмаги.....	68

хунок випуску товарів під власною торговою маркою (private label);

– поява в Україні виробництва мийних засобів зарубіжними виробниками під відомими споживачам торговельними марками.

Висновки. Вітчизняний ринок синтетичних мийних засобів на сьогодні залишається ненасиченим і характеризується тенденціями до зростання обсягів, в тому числі за рахунок вітчизняних виробників. Невирішеними залишаються питання сировини для вітчизняного виробництва мийних засобів та якості готової продукції.

Список використаних інформаційних джерел

1. Аналіз ринку побутової хімії в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/726>. – Назва з екрана.
2. Огляд ринку. Побутова хімія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://msb.aval.ua/news/?id=26030>. – Назва з екрана.
3. Паспорт ринку побутової хімії України, 2010 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/Analiz-rynka-bytovoi-himii-Ukrainy-2010-god>. – Назва з екрана.
4. Стан і перспективи розвитку ринку синтетичних мийних засобів в Україні [Електронний ресурс] / Волошина С. В., Козлова В. В. – Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/journal/10_ukr/40.pdf. – Назва з екрана.
5. Український ринок побутової хімії зростає [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nielsen.com/ua/uk/insights/news/2017/the-ukrainian-market-of-home-chemistry-is-growing.html>. – Назва з екрана.

УДК 339

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЗЕРНА

Т. В. Школяр, магістр спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітня програма
«Товарознавство та експертиза в митній справі»

Є. В. Хмельницька, к. т. н., доцент – науковий керівник

Анотація. Стаття присвячена аналізу основних тенденцій розвитку України на світовому ринку зерна. Також розглянуто

динаміку світового виробництва та споживання зернових. Охарактеризовано тенденції зовнішньої торгівлі зерном, а також позицію України у світовій торгівлі зерновими культурами.

Ключові слова: ринок зерна, зернові культури, виробництво, попит, експорт, імпорт.

Abstract. The article is devoted to the analysis of the main tendencies of Ukraine's development on the world grain market. The dynamics of world production and consumption of cereals is also considered. The tendencies of foreign trade in grain, as well as the position of Ukraine in the world trade of grain crops are described.

Key words: grain market, grain crops, production, demand, export, import.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із найважливішими науковими або практичними завданнями.

Сьогодні на світовому ринку зерна склалася стійка спеціалізація: виробництво зерна концентрується в розвинених країнах, а багато країн, що розвиваються, не в змозі вирішити свої зернові проблеми і змушені йти на масштабний імпорт зерна. У результаті росте світова торгівля зерном. Стан зернового ринку країни є важливим показником якості економічних реформ, що проводяться в країні, реалізації агропродовольчої політики.

З урахуванням масштабів і повноти елементів економічних стосунків зерновий ринок може слугувати своєрідною моделлю розвитку для інших ринків сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням ринку зернових культур присвячено значну кількість досліджень вчених-економістів та дослідників-практиків. Так, проблеми ефективності виробництва зернових розкриваються у працях П. Т. Саблука, О. М. Шпичака, В. І. Бойка, М. Г. Лобаса, В. Л. Волинця та інших. Проблемам підвищення ефективності виробництва зерна в сільськогосподарських підприємствах в умовах формування ринку присвячені роботи К. Макконела, А. Сміта, О. В. Захарчука, М. В. Калінчика, В. Г. Федька та інших. Відзначаючи цінність результатів досліджень науковців, необхідно зазначити, що чимало питань щодо напрямів удосконалення цього сектора економіки в сучасних умовах залишаються недостатньо дослідженими.

Метою статті є аналіз світового виробництва та світової торгівлі зерна та визначення місця України у світовому експорті зернових культур.

Виклад основного матеріалу. Найбільш поширеними у світі є три зернові культури: пшениця, кукурудза і рис. До середини 90-х років минулого століття пшениця була, так би мовити, «царицею полів». П'ятьма найбільшими експортерами зерна є Австралія, Аргентина, ЄС, Канада і Сполучені Штати Америки. провідне місце в експорті пшениці займають такі країни, як США, Бразилія, Україна, Аргентина та інші. Сумарні експортні пропозиції зерна з боку основної «п'ятірки» експортерів становлять понад 84 % усього обсягу світової торгівлі. Основними показниками, що визначають ступінь впливу країни на світовий ринок, є, по-перше, частка у світовій торгівлі; по-друге, відношення перехідних запасів до середньорічного внутрішнього споживання у країні. За обома показниками сьогодні лідирують США. Відповідно, США займають провідне положення на світовому ринку зерна, на їхню частку припадає 28 % усього обсягу торгівлі; далі йдуть Канада – 17 %, Австралія і ЄС – по 15 % і Аргентина – 11 %.

Основними споживачами зерна залишаються країни Азіатсько-тихоокеанського регіону, такі як Китай, Японія, Корея, Індонезія і Філіппіни.

На світовому ринку зерна склалася стійка спеціалізація: виробництво зерна концентрується в основному в розвинених країнах, а багато країн, що розвиваються, не в змозі розв'язати свої зернові проблеми і змушені йти на імпорту зерна. Крім того, експерти ОЕСР відзначають, що в умовах достатнього світового зернового виробництва проблеми забезпечення зерном будуть особливо гостро стояти перед найбільш біднішими країнами, що не мають засобів на фінансування імпортуних поставок зерна. Сьогодні на світовому ринку зерна відбуваються зміни і можна спостерігати таку картину: скоротилися посіви в США і Канаді; зменшилися перехідні запаси в найбільших країнах-експортерах; на ринок увійшли нові країни-експортери, такі як Угорщина, Росія, Україна, Казахстан і Туреччина.

Світова кон'юнктура ринку зерна характеризується показниками функціонування ринку та відображає величину попиту і пропозиції, обсяги продажів, ринкову активність продавців і покупців. У зв'язку з постійним загостренням конкуренції на ринку важливо володіти адекватними відомостями про стан, динаміку обсягів продажів на відповідному товарному ринку, які можна отримати, проаналізувавши його.

За даними першого підготовленого Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (далі – ФАО) прогнозу попиту на зернові та пропозиції зернових у світі в сезоні 2017–2018, ситуація на ринках залишиться відносно спокійною, незважаючи на незначне скорочення обсягів виробництва у світі. З урахуванням очікуваного відносно низького приросту споживання і чергового багатого врожаю запаси зернових у світі також залишаться на близькому до рекордного рівня. В останнє десятиліття на світовому ринку йде процес інтенсифікації зернового виробництва. У таблиці 1 розглянемо світовий ринок зерна, а саме виробництво, пропозицію, споживання та запаси.

Таблиця 1 – Світовий ринок зерна [2]

	Маркетинговий рік				Відхилення 2015/16МР від 2012/13МР	
	2012/13 МР	2013/14 МР	2014/15 МР	015/16 МР		
	млн т				+,–	%
Виробництво	2 294,7	2 518,9	2 564,5	2 533,5	238,8	10,4
Пропозиція	2 845,9	3049	3 156,2	3 188,6	342,7	12,0
Споживання	2 324,5	2 429,3	2 498,1	2 517,9	193,4	8,3
Торгівля	318,9	363,9	378,9	394,3	75,4	23,6
Запаси на кінець періоду	530,1	591,7	655,1	661,5	131,4	24,8

На основі даних таблиці 1 бачимо, що в 2015/2016 МР відбулося збільшення світового виробництва зерна на 238,8 млн т, збільшення обсягів світової торгівлі і внутрішнього використання зерна відповідно на 75,4 млн т і 193,4 млн т. До кінця 2015 – початку 2016 рр. світові залишки зерна становили 661,5 млн т. Це найкращий показник за останні десять років.

Міністерство сільського господарства США (USDA) прогнозує збільшення обсягів споживання зерна та олійного насіння. Так, у 2016–2017 маркетинговому році (МР) світове споживання фуражного зерна досягло 1 320 млн т, що на 5,5 % вище від попереднього періоду. При цьому збільшення обсягів виробництва зерна, яке спостерігається упродовж останніх років, стримує зростання цін, а на деякі види зерна навіть приводить до їх зниження [4].

Стратегічний характер і масштаби розвитку вітчизняної зернової галузі доповнюються досить вагомими її міжгалузевими

зв'язками з іншими секторами національного господарства, що справляє істотний вплив на загальний стан усієї економіки країни. Впродовж 7 місяців 2017 р., за даними аналізу митної статистики, з України на світові ринки сільськогосподарської продукції і продовольства було спрямовано близько 24,4 млн т зерна і продуктів його переробки на суму майже 3,9 млрд дол. США, що становить у відносному вимірі 39,2 % від загального аграрного експорту. При цьому частка безпосередньо зернових і зернобобових культур у вартості експорту усієї продукції зернової галузі сягає 94,7 %, тоді як на продукти їх переробки приходить лише 5,3 %.

Середньозважена ціна 1 т усього експорту продукції зернової галузі становила 159,9 дол., у тому числі пшениці – 161,1 дол., жита – 133,6 дол., ячменю – 141,2 дол., вівса – 149,5 дол., кукурудзи – 156,1 дол., рису – 454,7 дол., сорго зернового – 143,5 дол., гречки, проса та інших зернових культур – 173,1 дол.

У загальній вартісній структурі вітчизняного експорту зернових і зернобобових культур переважали три основні сільськогосподарські культури – кукурудза (62 %), пшениця (29,8 %) і ячмінь (7,1 %). На їх частку припадало майже 93,7 % усіх валютних надходжень від експорту продукції зернової галузі країни (рис. 1).

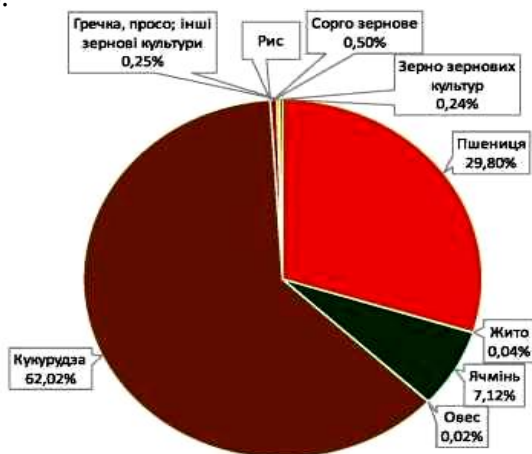

Рисунок 1 – Товарна структура експорту зернових і зернобобових культур з України на світові аграрні ринки в січні-липні 2017 р. [3]

Висновки. З усього вищесказаного можна дійти висновку про те, що в перспективі обсяг виробництва зерна має тенденцію до росту; обсяг імпорту скорочується; обсяг експорту зростає. Можна відзначити, що загальна місткість ринку незначно скорочується. Це відбувається тому, що йде деяке скорочення чисельності населення, а також через прагнення підприємств збільшити експорт зерна.

Важливий вплив має і ріст життєвого рівня населення, через що воно починає споживати більш дорогі продукти і менше хліба. Прогнозоване заохочення експорту зерна і підтримка цін на зерно (у т. ч. фуражне) зумовить погіршення ситуації у тваринництві.

Якщо заходи щодо підтримки доходів виробників зерна виявляться неефективними і частка виробників в експортних контрактах буде мінімальною, а закупівельні ціни не стануть стимулом до нарощування виробництва продукції, то ріст експорту може зумовити не тільки відносне, але й абсолютне скорочення пропозиції зерна на внутрішньому ринку України.

Але якщо врахувати, що виробництво зернових культур є найбільш рентабельним видом сільськогосподарської діяльності, який є внутрішнім «фінансовим донором» галузі та дає змогу підтримувати загальну позитивну рентабельність виробництва, то успішна зернова експортна експансія здатна забезпечити значне зростання валової доданої вартості у сільському господарстві України.

Список використаних інформаційних джерел

1. Скрипник А. В. Тенденції світового ринку пшениці та ризики розвитку експортного потенціалу України / А. В. Скрипник, Т. Ю. Зінчук // Економіка АПК. – 2011. – № 9. – С. 139.
2. Звіт ФАО 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org>. – Назва з екрана.
3. Офіційний портал Інформаційно-аналітичної агенції «АПК-Інформ» АПК online [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apk-inform.com>. – Назва з екрана.
4. Grain: World Markets and Trade // United States of Department of Agriculture / Foreign Agricultural Service, FG-04-12, April 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.usda.gov>. – Назва з екрана.